

מבצעי הלילה: הפתעה וניידות בהגנה

ירחון הצבא הבלגי, "הצבא, האומה" • ניסה בשלהי 1951 להציג בפני קוראיו את סיכום הלקח של המלחמות האחרונות באשר לתנאיהם של מבצעי הלילה ולכללים אשר יש לנקוט בהם. טבעי למדי כי הצגתו של נושא זה (ע"י הגנ. מיור א. ואנטיין) התרכזה בהגנה דוקא; לא פחות טבעי הדבר, כי צבא לא גדול זה מחפש את המפתחות לאורח הפעולה הנאות בשני הגורמים אשר מאז ומעולם צבאות, אשר המספר איננו הצד החזק שבהם, ביקשו בהם את המשקל שכןגד לחולשתם היחסית: הלוא הן הפתעה והניידות. כן יונקת טקירתו של גנ. מיור ואנטיין, לפי דברי הפתיחה של, מן ההנחה הנהיית ליותר ויותר מקובלת (ואשר גם תקנון הקרב החדש של חיל הרגלים הצרפתי, אשר שימש נושא לסקירה בחוברת קודמת ** מבליט אותה כהנחת יסוד) כי: עם מבני ההגנה הנהוגים עתה אין עוד להניח את רציפותה של החזית. לעולם תהיינה מצויות בקו החזית פרצות בגודל שונה העלולות להצמיח טכנות של־ממש בשעות החשכה. מול אויב אשר הורגל בקרב־לילה — תהיה החשכה מלווה תמיד באפשרותה של התקפה. על־כן, בשביל שתהיה אפשרות להתגבר על בעיה זו, הכרחי הוא כי אנשי הצבא כולם יוכשרו באמצעות אימון שיטתי — אשר רק בו בלבד יש כדי להקנות להם את הרגשת הבטחון העצמי ההכרחית.

ניידות טקטית ובטחון לילה

למפקדים בחזית צריך שיהיה "חוש לפני־הקרב" קצ' — ושהיו מסוגלים להבין ולנתח את יתרונותיו ומגרעותיו של שטח נתון, לגבי מבצעי־יום — או מבצעי־לילה. נוסף על כך נחוץ שיהיה ביכולתם "להציג את עצמם במקומו של האויב"; דהיינו צריך שיהיו מסוגלים לתאר לעצמם מה עלול היה לעשות האויב באם אנו ננסה לתקוף את עמדתו המסוימת.

הלזאת, יש בחישובים כאלה כדי לספק מענה לכך. מה צריך לעשות בשביל לסכל את תכניות האויב — ע"י שנפעל בניגוד למה שהוא מצפה מאתנו — ולהשתמש בהן בכל מצבים טקטיים, בין בשעות היום ובין בחשכה.

התקפות לילה

התנאים הכלליים הנדרשים להתקפות לילה כול־לים:

1. הקמת־מגע קודם עם האויב.
2. תצפית כלפי עמדות האויב וקביעת תנוחתם.

L'Armée, La Nation

•• "מערכות" ע"ד.

של הגורמים השונים בהקמתו.

3. תכנית פעולה מפורטת, כולל את נתיבי הגישה ואת כיווני ההתקפה.

4. תכנית אשר תהיה פשוטה לביצוע.

5. ההפתעה, אשר תוגבר ע"י שקט מוחלט בטרם תונחת ההתקפה — או ע"י הכשרה ארטילרית, מהירה ומדויקת, ממש בסמוך להתקפה.

מבחינה טקטית מסוכן לנסות ולנסח כללים קבועים ומאובנים, באשר במלחמה כל דבר הנו בגדר האפשר. על כן, אי-אפשר להוציא מכלל חשבון גם את אלה:

1. הקמת-מגע לאחר רדת הלילה, ביחידות רגלים וטנקים.

2. הפעלתם של גייסות אשר אומנו בקרב לילה ואשר, על כן, יש ביכולתם לשתף עצמם בתנועות ותמרונים מסוג מורכב יותר.

3. השימוש בתאורת-השטח ובתחבולות שונות להבטחת כיוון תנועה מדויק.

לאחר שעמדנו על התנאים הכלליים לצורך הת-קפות לילה, נוכל עתה לדון בענין דרכי האיוון הטור-בות ביותר כנגד גורמים אלה שבהתקפה וכיצד לקיים אורח-ההגנה תכליתי.

בעצם, הרי התצפית — מזה, והקמת המגע — מזה, אינם למעשה אלא אותו הדבר עצמו. על כן, צריך שיהיה ביכולתנו למנוע, ולשבש את מאמצי האויב לקביעת תנוחתם של גורמי הגנתו.

ידוע למדי הצורך בפיוור והעלמה בה-גנה. על אף זאת — למרות כל אמצעי הזהירות אשר ינקטו בהם — יצליח ודאי האויב לרכוש לעצמו את הידיעה, האם נקודות ובלטיות מסוימות שבשטח הן תפוסות בידינו ואם לאו. ועוד: אם בשלב זה, יאול-צו גורמים שונים שבהגנה לפתוח באש — הרי יוכל האויב לקבוע ביתר יעילות את תנוחתם של כוחות אלה.

על יסוד ידיעות אלה יכין האויב תכניות לעריכת פטרולים, לפשיטות, להתקפות-פתע — או למבצע-תנופה בעל מטרה מגבלת, כדי להשיג לעצמו "ראש-גשר" קטן. כיוון התקפתו של האויב, נתיבי הגישה שלו ותכניות האש הארטילריות שלו — יהיו כולם תלויים אך ורק בידיעותיו אלו.

אם נהיה מסוגלים להכניס "גורם חדש" בתכנון-תיו של האויב, אפשר ונוכל לשבש — או, לפחות, להאיט את קצב פעולותיו. "גורם חדש" מעין זה, ניתן להכניסו ע"י שניטול אנו את היזמה באשר להפ-תעה — דבר אשר לעתים קרובות (ובטעות) שול-לים את אפשרותו לגבי ההגנה.

כלל הוא כי האויב יהלום בנקודה אשר סבוך הוא כי הינה תפוסה בידי הצד שכ-נגד. על כך חייבים אנו להקדימו — ולשנות, בהתאם לכך, את מערכנו וסידורינו. בשביל להדגים כיצד אפשרי הדבר להקדים, מראש, את תנועת האויב — הבה ונדון כאן בשתי דוגמאות, אשר בשתייהן נניח כי גייסותינו אנו תופשים עמדות-הגנה.

הדוגמה הראשונה

אחת ממחלקותינו תפשה כפר ומשתמשת בו כב-מוצב-מוגן. לאויב הגישה בשני צירי-גישה שונים, המאפשרים התקפת לילה נגד מוצב-מוגן זה, וכן יכול הוא להתקדם גם בין שני צירים אלה. נוסף על כך איפן האויב את מחלקתנו והוא מנחית עליה אש מרוכזת ומדויקת. אם נקים בלילה את מבנה ההגנה התקין שלו — פירושו של דבר שנקבל על עצמנו סיכון של 50%. אולם, ע"י שנפצל את כוחנו זה, ונבצע תנועה, "לאטאראלית" (דהיינו, בכיוון לאורכה או לרחבה של החזית — ולא ממנה או אליה) משני צדיה של עמדת-המגן ההתחלית שלנו — יהיה ביר-כולתנו ליכות באש-אלכסונית מצדנו כלפי שני נתיבי הגישה — וליצור מבוכה בשדרות התוקפות בעזרת הטלת "גורם-ההפתעה" לתוך תכניות ההת-קפה של האויב.

הדוגמה השנייה

אחת מיחידותינו מגינה על מיצר (המקום בו נכ-נסת הדרך לתוך עמק מסוים) — וזוהי נקודת מיצר אשר נקל לאפנה ולערוך נגדה אחיזת התקפות לילה מן החזית ומן האגפים. אולם, ע"י שנסיג את עמדות המגן שלנו למרחק של כ-400 מטר, נוכל לרכז משם אש מדויקת כלפי עמדתנו הקודמת — ולבלבל את האויב שעה שינסה לתקפה.

אפשר ואפשר היה לספק עוד דוגמאות שונות אחרות; ע"י שנבצע התקדמות בהסתר תחת נסיגה-עלומה, או שנגביר את מידת הסיעוף של הגנתנו לעומק, ע"י הקטנת מספר האנשים שנציב בעמדות הקדמיות. כמה וכמה צירופים אפשריים כאן, הכל לפי פני הקרקע. אולם תכלית כולם הינה להטעות את האויב — ולכולם חייבת להיות תכונת-היסוד של ניידות.

ההכרזה בניידות

לפי הנהוג עד ל-1940, היה על יחידה להשאר "מוברגת" ממש במקום אשר נקבע לה כעמדת-התגוננות. נכון אמנם, שדובר גם אז על עמדות חלי-פין בשביל כלי נשק מסוימים, אולם מעבר לתחום

זה לא חרג אז הנהגה. השגה זו, המושתתת על הגנה קבועה במקום, רוככה כל-שהוא מאז; אולם עדיין אין מפקדים משתמשים שימוש הולם בניידות הטקטית. בחילופי עמדות-המגן שלהם, כדי להוליך שולל את האויב.

"טכניקה" הנהגה בהתקפת-לילה

השמירה על כיוון התנועה

השמירה על כיוונה של התקפה הריהי בעיה-רבה תי בהתקפת לילה — וזאת בעיקר בשל העובדה שחסרים לך עצמים גורמים לעין לצורך התמצאות לפיהם, ובשל הקושי בשמירת כיוונה של תנועה באמצעותו של המצפן בלבד. משום כך אי-אפשר, כמעט, להחליט על שינוי בכיוון ההתקפה, קשה להשתמש בעתודות, אי-אפשר, לרוב, לערוך את ההתקפה שתהיה במבנה עמוק; ובגלל כל אלה נגזר על התקפות לילה להיות מבצעים בעלי מטרה מוגבלת.

אולם מצויות דוגמאות טקטיות בהן עשויות התקפות לילה — אפילו שהן מוגבלות בטבען — להיות בעלות השפעה מכרעת על המבצע הכולל. נוסה להציג כאן דוגמה משוערת: תארו לעצמכם כי במשך הלילה עלה בידינו לבצע חדירה עמוקה למדי אל תוך עמדות המגן של האויב — מבלי שהיה ביד כולתנו להגשים הבקשה גמורה דרך מערכו. אנו יודעים כי החשכה תאפשר לאויב להביא קדימה את עתודותיו, לתקן את הפריצה שבחזיתו, ויתכן — להכין התקפת נגד. בשביל שנוכל לנצל את הצלחת המוצא שלנו, ולמען סכל את אמצעי-הנגד אשר האויב עלול לנקוט בהם, חייבים אנו להביא עתה קדימה יחידות מיוחדות שאומנו בקרב-לילה, ולהטיל עליהן פעולה בעלת מטרה מוגבלת. פעולה זו תאפשר לנו לבצע את ההבקעה, להגיע אל האזורים שחיל-התותחנים האויב ערוך בהם ולהשתלט על גוקדות מכריעות שבשטח. נוסף על כך תבטיח פעולה זו אשר תבוצע בלילה את רציפותו של הקרב ותאפשר את הנקיטה בטקטיקה של ניצול-ההישג, משיוחל-מחדש במבצע יום. ולא זו בלבד, אלא שהשכלול המתקדם וגובר בטכניקה שימושית אפשר ויסלק את אחד הקשיים העיקריים שבקרב לילה: את קשי השמירה על כיוון ההתקפה. תאורת שדה הקרב, המבוצעת ע"י הטלת קרני זרקורים כלפי עננים מנמיכים, הנה ידועה למדי, השלחם של זיקוקי תאורה בעלי עצמת-הארה גדולה מאוד — או אפילו מערכת של הנחית-אלחוט

בשדה הקרב — אינם כל מעבר לתחומי של האפשרי.

יסוד ההפתעה

יעילותה של התקפת לילה מושתתת, מעל לכל, על יסוד ההפתעה. אם נתגלתה מוקדם מדי — צפויה הסכנה כי ההתקפה תבלם כליל או שקצבה יופחת. על כן חייבת תנועת ההתקדמות של היחידות התוקפות להיות מהירה ככל האפשר. אין סיכויים רבים לכך כי הכוחות התוקפים יוכלו להשתמש בנשקם בטרם יגיעו לידי מגע עם הכוחות המגינים. עצמת ההלם היא אשר קובעת כאן.

מרבח התקפות — מרבח סיכוי

להתקיף בנקודה אחת בלבד — פירושו להרבות סיכון, היות דבר זה מאפשר למגן לרכז את כל אש כלי האזור האחד. נוסף על כך, ניתן לשער כי חדירה בודדת לא תספיק ודאי לגרום להתמוטטות מערך המגן של האויב. על כן, כמה שדרות, אשר הרגעים ביניהן יהיו די צרים בשביל שיהיה בכך משום ריכוזו של מאמץ, אולם די רחבים בשביל לאפשר את גמישות הפעולה, הן הן העצה היעילה לצורך התקפות לילה.

התקפות ישירות

כדי להבטיח כי הכוח התוקף יתיה מסוגל לשמור על כיוון התקדמותו — עקב כך שגיתו יתיה לו להתקדם בקו ישר — עורכים בדרך כלל את ההתקפה מצד מוצא הנמצא ישירות למול היעד.

ביצוע נמרץ

משנתמלאו כל התנאים שצוינו לעיל, תהיה ההצלחה תלויה בביצועה הנמרץ של ההתקפה. אין כאן שום הזדמנות ליעדי-ביניים או להתחלות מחדש; כל שדרה חייבת להמשיך בהתקדמות מבלי להעצר. השתתפות בדרך — אפשר ופירושה יהיה כשלוך. במקרה שהיחידה מגיעה אל יעדה ואין באפשרותה להגיע לידי מגע עם היחידה-שכנתה — מארגנת היא מיד הגנה הקפית ומציבה את כלי נשקה כדי שתוכל להכנס לפעולה עם האיר האור הראשון.

התמונה הכללית של התקפת לילה מראה לך כי פרק הזמן רב הסיכוי והמכריע ביותר לגבי התוקף, הנה השעה ממש לפני המגע עם האויב. אם ההתקפה

** לאמיתו של דבר, דברים אלה ברובם — וכן התחלות של אי-כונן היריב בחשכה באמצעים ראדאריים — לא זו בלבד שהם בתחומי של האפשרי, אלא שהם כבדים בצבאות מסוימים, בתחום המעשה — המערי.

מצליחה, ואפילו חלקית, לחדור ולהיאחז בתוך עמ' דות-המגן, הרי היא יוצרת מצב המסוכן לאויב. בין שהיא מביאה לידי הבקעה, לידי חדירה מוגבלת, או לידי הסתננות גרידא — מציגה התקפת הלילה בפני הכוחות המגנים, איום של ממש.

הדרכים לבלום התקפת לילה

את האמצעים העומדים לרשות הכוחות המגנים לצורך עצירת התקפת לילה, ניתן לסכם במלים אחרות: אוהרה-מראש ומכשולים — אקטיביים ופסיביים.

הזהרה מראש

כמה שנוגע להזהרה-מראש — דהיינו, כיחס לבין שתהיה לך ידיעה אודות התקפת לילה צפויה — אפשר לאמר רק מעט: „הגנה הגייסות התוקפים ינסו להעלים את פעולותיהם כדי, לעשות הן' בכוחו של גורם-ההפתעה; אולם, אם יש ביכולתך להבחין בהתקרבות האויב, או לגלות את כנינותיו — מוטב שתניח לו להתקדם עד לנקודה בה תהיה לכוחותיך יכולת רבה יותר לפעול נגדו באשם, ואולי אף לשרבב יסוד מה של הפתעה אל תוך תכניות ההתקפה שלו”.

מכשולים פסיביים ואקטיביים

שדות מוקשים שהונחו באורח שיטתי לפני עמ' דות המגן, הנם מכשולות-רבתי בהתקפת לילה. אולם הכרחי כי „יכוסר” באש, להפריע לאויב בנסיונותיו ליטול מן המוקשים את עוקצם. במקרה שהאויב מגלה יכולת לבצע פרצה בשדות המוקשים מוסיפים הללו בכל זאת להיות מכשולים: כי הם מפוררים את מבני ההתקפה, ובאם מתפוצצים אחדים מן המוקשים — מזהירים הם ע”י כך את המגנים בפני ההתקפה. נוסף על כך נודע ערך מסוים גם למתרסים, לסבכיתיל דוקרני, לתיל-ה„קונצרטניה” ולמכשולים אחרים — אולם רק אם יש בהם משום הפתעה לגבי האויב. הכרחי כי יכוננו הפתעה זו במלוא המהירות האפשרית, באופן שלא תהיה לאויב שהות להבחין במכשור לים בטרם יתקל בהם בפועל תוך כדי ההתקפה.

תאורה

השימוש בזרקורים, בזיקוקים ובשאר תחבולות תאורה — אין להמליץ עליו בשביל כוחות ההגנה.

השימוש בכל אלה — ערכו רב יותר בשביל הכוחות התוקפים מאשר בשביל המגנים, כי לכוחות התוקפים ישנו הזמן בשביל להיצמד אל הקרקע בטרם יכול זיקוק לספק את מידת התאורה הנחוצה לגילויים; ואילו השימוש בזיקוקין וזרקורים ע”י המגן, מאפשר לאויב לאפן את היסודות השונים שבהגנה. אם יש להגנה הבטחון בארגונה לצורך עצירת התוקף, ולגיי לזי התקדמותו והאטתה — מוטב לה להשאר עלומה אך ערה ולנסות להטעות את האויב או ל„תפוש” אותו ברגע שאינו מוכן לכך. אמצעים אחרים אשר ניתן להשתמש בהם ולהפיק מהם תועלת בכדי לעצור התקפת לילה או להאיטה — הנם יצירת מצבים „אנפילדיים” לגבי האויב וכיוון אש אלכסונית (או אוגפת) כלפיה „פרוזדורים” הנראים כצפויים ביותר לשימוש בגישתו אל עמדות המגן. את הנקודות בעלות ערך המפתח שבשטח, או חיוניות לגבי מצבו של המגן, יש לאכן מבעוד אור-היום ולהכין תכניות אש כלפיהן באופן שניתן להטיל אש רבת-תכלית על נקודות אלו במקרה של התקפת לילה. ע”י התאמה גמישה, לסרוגין, של צורות האש הן בזמן והן למקום, תוכל ההגנה להכין לעצמה מכשיר תכליתי מאוד כנגד התקפת לילה.

ניתן לומר כי ההגנה חסרה בדרך כלל את האפשרות של נטילת היומה בידיה. אם היא נשארת פסיבית או שומרת על התפישה על עמדות קבורות במקום, גם לאחר שאותרו ע”י האויב — הריהי מפקירה את עצמה בידי אותו אויב. אולם, אם תנסה ההגנה ליצור מצבי הפתעה ע”י שחכנים שיינויים בארגון מבנה ובמבצעה — יש ויש לה הסיכוי לעצור את ההתקפה או להאיטה — אה אפילה, לעבור לפעולה תוקפנית.

בשביל להיות מוכן הכנה הולמת למבצעי לילה — אין לך דבר אשר ישוה לאימון המעשי קי צורו של דבר: אימון-קרב לילי חייב להיות מעשי ודומה למציאות שבחיים. עליו לכלול את הדרכים השימושיות לנקיטה ביומה את „החוש לפני-הקרקע” ואת תכונת המהירות בכיצוע. משהושגו אלה — יהיה בכך כדי להוסיף הרבה על מידת יעילותם הן של הקצינים והן של החיילים, והדברים אמורים, באותה מידה עצמה, אפילו גם במבצעי-יום.

ההגנה בלילה

ישנו במצב זה צורך לבנות מחפורי-דיוור נוספים, כי אין זה ברי-ביצוע שעם הינתן אות האזעקה יחושו החיילים אל העמדות-הליליות מתוך מחפורי הדיוור המרוחקים שלהם, שליד העמדות, "היומיות". האויב ישים, עד מהרה, לב לכל גקרות התורפה האלו — וינצלן לטובתו.

להלן — נסיון של הצעות — המיוסדות על לקח שנים במלחמת-העולם השניה — לאמצעים אשר יאפשרו הדיפת התקפת-לילה פתאומית, גם כשזו מתוכננת-מראש ומבוצעת היטב.

יתרון פשיטת-הפתע מתבטא בגורם ההפ"תעה, על כל תוצאותיו, לפשיטה כזו על מערך-מגן שבוצר כדבעי צפויה הצלחה רק באם תוכננה על סמך ידיעה יסודית של המערך (המושגת ע"י סיורים ותצפיות) ובאם הנה מבוצעת במפתיע, ותוך פעולה מתואמת וללא-חיכוך של פלגות, שלכל אחת מהן הוקצו תפקידים מפורשים ומוגדרים.

גם כשהמגן נוקט בהתנהגות הנכונה והראויה למצבי-מלחמה (הסוואה; כלי-אש מעטים בלבד המר פעלים אף בטרם תותקף העמדה — וכלי-אש רבים השומרים לע"ע על "שתיקתם", כשהם מוסתרים במוצביהם; טיווח-מראש למטרות-עזר בלבד; וכו') — לא יוכל בכ"ז אותו מגן למנוע לחלוטין את הסיר והתצפיות השונות של היריב באמצעי-הסתכלות; אך יש ויש בידו לסכל את פעילות הסיר הקצר באמצעות פטרולים וסיירים, הנחוצים כ"כ להשלמת התמונה, את "שטח-ההפקר" (מונה, שהנו מטעה ביותר) כולו, ממש עד לגדרות-התיל של היריב — יש לראות כחלק ממערך המתגונן, ויש לקיים שליטה עליו באמצעות פטרולים, תשמועים וכו', פעילות זו של פטרולים ומש"מרות-קדמיים מנדאת גם את האזעקה המידית, בבוא התקפה. כן מספקת היא את האפשרות היחידה לקיים את כשירות-הגשק ואת הרוח-הלוחמת מגייסות גם בעת מלחמת-עמדות ממרשכת. יש ויקוקי-תאורה מעטים, אשר גורו ע"י תשמוע בודד לאזעקה בפני פשיטה, מספיקים להניע את האויב לחדול ממנה, ולהאיר לו את הדרך הביתה" — כי אבדה לו ההפ"תעה, שהיא חיונית להצלחת התקפת-פתע כפו (הגם שלא תמיד תוצאתם הנה כזאת). בכל אופן, נותנת אזעקה מוקדמת שהות למגן להשגת כוננות-קרב מלאה.

כוחו של המגן בתוך מערך ערוך ומבוצר היטב הוא בעצמתה ההודפת של אש כל כלי הנשק. תכ"נ"ת האש מנדאת את תאום פעולתם של כל כלי הזין ובזאת מבטיחה היא כי פעולתם זו תשיג את מיטב התוצאות. ע"י פעילות גמרצת מושגות: כוננות-קרב מוגברת בכל עת ואזעקה בעוד-זמן (אזעקה למועד) בתחילת התקפה, תפקיד החפירה הוא לאפשר את ניהול-קרב-האש ע"י כך שהיא מגינה על מפעילי הנשק, המכשולים (שלפני קו ההגנה) בולמים את הסתערות המתקיף ומשהים אותו בתחום אש-ההגנה.

בלילה יורדת עצמתה ההודפת של האש, כי המתקיף מתגלה מאחר יותר ונתון, על כן, להשפעת אש ההגנה לפרק זמן קצר יותר. האש מתנהלת ללא בקרה של תצפית-האש; או שכיוונה גרוע, ומהי-רותה — פחותה. הסכנה של התנפלויות פתע גדלה, כי תצפית הראיה כמעט ואינה קיימת.

גנרל-מיוור ננטי משתדל לסגל את ההגנה לתנאי לילה שונים אלה ע"י האמצעי של שידור מערך ההגנה ותפישת מערך אחר, "מערך לילי" מיוחד לכך ושונה מהמערך היומי. אך פירוש הדבר הנו כי עם רדת החשכה — ושוב, באפוללית השחר — עורכים "מוחרס" גדול ("נדידה רבתי מדירה לדידה") במערך ההגנה, חלק מכלי-הזין (יש לשער כמחציתם, וזאת כדי לקצר את זמן "החלפת הדירות" וע"י כך — גם את משכו של המשבר העלול להינצר) נמצא ודאי ב"דרך" — ואינו מוכן, על כן, למתן-אש; וזאת דוקא בשעה התביבה ביותר על המתקיף, ואין זו המגרעת היחידה: כוח העבודה והזמן העומדים לרשותו של המגן — וכן כלי-העבודה — לרוב מספיקים אך בקושי, בעתות-מלחמה, להכנת עמדה אחת בשביל כל כלי נשק. זאת ועוד: הצופה במשך היום מעמדתו על פני השטח שלפנים — "יתמצא" בו גם בלילה; עמדת-הלילה, אליה הוא נכנס רק בחשכה, תשאר לו זרה ותיראה לו מאימתו; כמרכן יש צורך בהנחת קוים וקביעת סידורי קשר חדשים, ויש צורך לתרגל את החיילים, בסידורים אלה, גם תפקיד העתודה מסתבך עתה ונהיה קשה יותר, וזאת בשל הצורך להכין מכתג-נגד מתוכננת-מראש לתוך אזור העמדה החדשה; ולבסוף,

* עפ"י נסיונו של קצין גרמני — אשר העיר את ההערות דלהלן כתגובה על מאמשו של גנרל-מיוור ננטי.

המטרה השניה של המגן היא הפרעת ההתפתחות, "החלקה" (לפי לוח-הומנים המסומן-מראש) של הפעולה האויבת. לכך משמשת זריעת השטח הקדמי במכשלות ופגעים מפגעים שונים: — חוטי מכשול ומלכודות-תיל שונות, שברי זכוכית, מוקשים קופצים ומוקשי-נעל וכיו"ב. מעשה קל — ופורה — בשטח זה הוא להפעיל את רוח-האמצה של החיילים ואת יכולת האלתור וההתקנה שלהם*. הפסד-זמן נוסף, בלתי-רצוי ביותר למתקיף, נגרם ע"י מכשולים בלתי-צפויים נוספים המקשים עליו אף את הוניה המכרעת לתוך חפירות-ההגנה. מכשולים מסוג זה — שעמדו בנסיון — הם גדר-תיל שניה, שנמתחה ממש מעל לחפירה, ובראש ובראשונה — כיסוי (בלתי-חדיר לרסיסי פגזים ורימונים) לחפירה עצמה. העשוי עץ, פח ואדמה. השמות, הנרכשת באמצעים אלה, מספיקה בדרך כלל בשביל לאפשר למגן להפעיל את עתודתו; לעתים — אף כדי סיפק להפעילה תוך-איגוף. לעתים קרובות אין באזעקה המוקדמת, ואף לא בכל אמצעי-ההשהיה, כדי לאפשר לו למגן שי-ספיק ל"תפוס" את המתקיף תפיסה-של-ממש באשר המגן של התותחים: — כי לרוב כבר יעבור את שטח-המוכה עוד בטרם תונחת, אפילו מכוונים התותחים מראש אל "מטרות-אש-הסכנה", שסומנו להם בעוד-מועד. סיכויי ההצלחה טובים יותר אם תונחת האש על חפירות-ההגנה עצמן. המ-תקיף ימצא שם גלוי למטר הרסיסים, ללא מחסה — בורבזמן שהמגינים מוגנים על ידי כיסוי החפירה הנ"ל.

בלילה פגיעתה של אש המגן במתקיף קצרה יותר במשכה, מדויקת פחות הן בשל פתיחת האש המאוחרת, והן בגלל הראות הגרועה. זאת ועוד: —

* ראה — ב"לילות במוצב-קדמי", בקונטרס "שלושה קרבות לילה" — מצויה שם דוגמה טובה לכך.

בלילה יוצר המתקיף את "נקודת-הכובד" של התקפתו בגזרות-שטח אחרות משביום. לשינויי אלה יש להתאים, איפוא, את תכנית-האש הלילית — יש לכונן את התותחים, ואת נשק-הרגלי הכבד, אל "מטרות-אש-הסכנה", שסומנו להם בסמוך-מאד לפני חפירת-המגן, או מוטב (כנ"ל) על-י-עצמה. נשק-הרגלים הקל מוגבל בלילה במיוחד ע"י הראות הרעה לירי. יש הכרח, על כן, להאיר את השטח שלפני המערך באופן מלאכותי, שיטה שבי-ניגוד לדעתו של הגנרל-מיוזר ונטי הצליחה ביותר בצבא הגרמני. זיקוקי-המצנח שלו, שמשך בעירתה היה דקה אחת, לא זו בלבד שאיפשרו את הכיוון הנאות של כלי-היריה אלא גם, "הציתו בלב החי-אור-בטחון, אשר כילה את האימה של עמידה חסרת אונים למול סכנה בלתי-נראית". בעטין של השפעות אלו זכו אותם זיקוקי-מצנח-מאירים לפופולריות רבה אצל הגייסות. אכן, אף כשמצויה תאורה כזו — אין ביכולת נשק-הרגלים הקל לנצל למעשה במילואאף את טנח-להלכה. רצוי על כן להפעילו בירי-אוגף — אמנם מעמדות-היום שלו, אך דרך אשנב-לילה מיוחדים, המכוונים אלכסונית, למתן אש אוגפת אל השטחים הסמוכים שלפני החפירה. ואילו את אשנב-היום יש לכסות בשקי חול, להסתרת להבת-הלוע.

תשומת לב יתרה מגיעה בתכנית האש הלילית לרימון היד, זה "תותח-הכיס" של הרגלי. הוא מוכן להפעלה במהירות, וכן מתאים הוא יפה להגנה-היקפית בסיכות גיתן לומר: — הנחוץ לה-דיפת פשיטת-לילה, ואפילו היא מתוכננת היטב, הריהו: —

(1) הפרעה לסיוור ולצפית-קרקע של האויב, או מניעתם.

(2) אזעקה מוקדמת.

(3) השגת שהות לפעולות-הנגד שהוכנו-מראש.